

зарубежних правових систем (на прикладі правової системи США) // Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку: зб. наук. праць / за ред. Ю. С. Шемшученка, В. П. Тихого, М. М. Цимбалюка, І. С. Гриценка; упор. О. В. Кресін, І. М. Ситар. – Львів: Львівськ. держ. ун-т внутр. справ, 2012. – 620 с. – С. 153-156.

5. Сокальская Л. В. Интеграция национальных правовых систем постсоветских государств // Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку: зб. наук. праць / за ред. Ю. С. Шемшученка, В. П. Тихого, М. М. Цимбалюка, І. С. Гриценка; упор. О. В. Кресін, І. М. Ситар. – Львів: Львівськ. держ. ун-т внутр. справ, 2012. – 620 с. – С. 203-206.

УДК 351.005(043.2)

**Череватюк В. Б.**, к.і.н., доцент,

**Свідіна О. Д.**, студентка,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

## **КОНФЛІКТИ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ, ЇХ СУТНІСТЬ ТА ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ**

На всіх етапах свого існування людство зустрічалося з різноманітними труднощами і проблемами, які повинно було долати для того, щоб покращити або навіть зберегти своє існування. Це спонукало його до поглиблення знань, зокрема, і до вивчення конфліктів. Адже саме такі знання дозволяли управляти конфліктами і вміло розв'язувати їх. Сучасний етап розвитку суспільства в Україні супроводжується конфліктами між виконавчою та законодавчою владою, партіями й рухами, окремими політичними лідерами, фракціями у Верховній Раді України, Апаратом Президента й апаратом уряду, між центральною і місцевою владою, а також владою і різними верствами населення. Це свідчить про те, що в процесі формування нової для України політичної системи проблема конфлікту потребує як наукового осмислення, так і розробки технологій запобігання конфлікту і його розв'язання.

Теоретико-методологічні здобутки таких відомих науковців, як Р. Дарендорф, Л. Козер, К. Боулдінг, Т. Парсонс дали можливість установити основні характеристики конфліктного протистояння в державно-управлінській сфері. Серед досліджень сучасних вітчизняних науковців важливе значення мають роботи: Ю. Барабаша, Л. Герасиної, Н. Діденко, А. Єзерова, Ю. Тодики, В. Цветкова.

На особливості виникнення й розвитку конфліктів у державному управлінні впливають такі обставини, як тип політичної системи й особливості політичної культури. В узагальненому вигляді на підставі аналізу фактологічної бази можна констатувати, що структура конфлікту в державному управлінні складається з низки усталених зв'язків між його

учасниками. Основними складовими конфлікту в державному управлінні є: конфліктуючі сторони – окремі особистості або групи державних службовців; об'єктивні розбіжності або проблеми, що спричиняють конфлікт; суб'єктивні складові протистояння, які складаються із різних інтерпретацій конфліктуючими сторонами проблемної ситуації, їхніх мотивів та позицій [1]. Конфлікти в державно-управлінських відносинах є формою конкурентних взаємодій інститутів, організацій та індивідів, коли учасники управлінської діяльності намагаються захистити й реалізувати свої інтереси шляхом заперечення інтересів і статусів своїх контрагентів.

Перед системою державного управління завжди існує загроза дисфункціональності. Це виявляється, наприклад, у прагненні окремих міністерств у присвоєнні функцій інших, у тому числі й вищих органів управління; дублюванні управлінських функцій різних державних органів; неузгодженості процесів планування і бюджетного фінансування; конкуренції лобістських методів представництва групових інтересів; використанні офіційних повноважень у прийнятті рішень з метою реалізації інтересів тіньових структур. Ураховуючи величезні обсяги матеріальних ресурсів, очевидно, що зазначена дисфункціональність загрожує серйозними втратами і конфліктами для суспільства.

Але конфлікти в системі управління є не тільки своєрідним показником її проблемності. Будучи контрольованими, вони мають і позитивні сторони. Зокрема, конфлікти сигналізують суспільству про диспропорції в системі управління, допомагаючи таким чином, з одного боку, запобігати дезінтеграції механізмів управління, з другого – розпочати роботу з оптимізації системи управління [2]. У повсякденній практиці найбільш характерними для державних організацій є конфлікти, зумовлені відмінностями в сприйнятті службовцями професійних кодексів, культурних норм, неписаних традицій та звичаїв, що склалися в цій організації. У цьому аспекті розглядаються різноманітні вияви суперечностей, пов'язаних із належністю держслужбовця до певного формального або неформального колективу.

Уникнути конфліктів в організаціях, в тому числі в структурі державного управління неможливо, оскільки вони є постійним супутником нашого повсякденного життя і діяльності. Але й залишати конфлікти без уваги не можна. Тому необхідно управляти соціальними чинниками конфліктності в організаціях, а для цього вивчати причини виникнення конфліктів, дослідити їх типові моделі, етапи та динаміку [3]. Більшість умов і чинників виникнення та подальшого вирішення конфліктів носить соціальний характер, оскільки відображає особливості соціальної поведінки і взаємодії.

Говорячи про конфлікт як необхідному атрибуті діяльності державного органу, необхідно відзначити якісну відмінність цього явища в умовах кризи. Управління кадрами в умовах кризи загострює вимоги до

здібностей керівника вирішувати конфліктні ситуації. Аналіз досвіду управління в кризовій ситуації російських керівників показує, що вихід з подібних ситуацій є для них складним завданням. При цьому необхідно зазначити, що за деякими оцінками у керівників йде до 20% робочого часу на вирішення конфліктних питань.

#### *Література*

1. Державна політика: підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К.: НАДУ, 2014. – С. 307.

2. Бодун Т. І. Конфлікти в державно-управлінських відносинах України: технології попередження та розв'язання: автореф. дис. ... канд. наук з держ. управління / Т. І. Бодун. – Київ, 2013. – С. 4.

3. Кравчук І. В. Теоретико-методологічні засади оцінювання державної політики в Україні: автореф. дис. ... д-ра наук з держ. управління / І. В. Кравчук. – Київ, 2015. – С. 7.

УДК 346.7:368(477)

**Шапенко Л. О.**, асистент,  
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

### **ДОКТРИНАЛЬНА ОСНОВА РЕФОРМУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ**

Страхування в Україні, як і в більшості країнах світу, визнане стратегічним сектором економіки, що зумовлює досить жорстке адміністративно-правове регулювання даного виду діяльності та водночас значну державну підтримку. Здійснення ефективного адміністративно-правового регулювання страхової діяльності сприяє вдосконаленню правовідносин щодо захисту майнових інтересів страхувальників та активізації інвестиційної діяльності страховиків, спрямованої на відтворення фінансово-економічних процесів. Проте, незважаючи на рішучі кроки нашої держави, спрямовані на реалізацію євроінтеграційної політики, публічна адміністрація ще й досі не відповідає розробленим міжнародними та європейськими регіональними організаціями принципам та стандартам належного урядування, оскільки її діяльність залишається неефективною, внутрішньо суперечливою, закритою від громадськості та досить зарегульованою, орієнтованою на задоволення потреб держави, а не на забезпечення суспільних інтересів. Тож, можна відзначити, що зростання України як правової, соціальної держави неможливе без подальшої проєвропейської трансформації органів публічної влади на основі побудови нової адміністративно-правової доктрини.